

Strategische visie Nederweert in 2020

Toekomstbeeld van de gemeente Nederweert

Inhoudsopgave

1. Algemeen

Inleiding	1
Missie	1
Leeswijzer	2

2. Fysieke leefomgeving

Visie op 2020	3
Beheer- en ontwikkelscenario	4

3. Levensvatbare bedrijvigheid

Visie op 2020	6
Beheer- en ontwikkelscenario	7

4. Zorgzame leefbaarheid

Visie op 2020	8
Beheer- en ontwikkelscenario	10

5. Besturingsfilosofie

5.1 Interne missie	11
5.2 Dienstverlening	11
5.3 Beheer- en ontwikkelscenario	12

6. Aan de Koningin

14

7. Relevante bijlagen

7.1 Uitgangspunten voor het opstellen van de visie	17
7.2 Lekker landelijk leven	18
7.3 SWOT-analyse	19
7.4 Samenvatting verslagen van de consultatieavonden	21
7.5 E,til rapporten	24

8. Inventarisatie vastgestelde kaderstellende beleidsdocumenten

25

1. Algemeen

1.1. Inleiding

De inwoners van Nederweert zijn van huis uit noeste werkers. Als peelbewoners zijn wij gewend om de handen uit de mouwen te steken. Hier heerst de maat van Nederweert. Wij weten wat we willen, staan open voor nieuwe ontwikkelingen en kansen en zijn trots op onze landelijke leefomgeving. Kort gezegd: turf met durf. Het is lekker landelijk leven in ons peeldorp. En dat mag iedereen weten.

In Nederweert doen jong en oud mee. Een bloeiend verenigingsleven, waarin vrijwilligers een belangrijke rol spelen, kenmerkt Nederweert.

De kernen van Nederweert zijn met elkaar verbonden door de hoogwaardige natuurlijke kwaliteiten van het gebied en de unieke situering aan de kanalenviersprong.

De economische ontwikkeling van Nederweert is een afgeleide van haar positie in Midden-Limburg en haar ligging ten opzichte van Zuidoost-Brabant. De bereikbaarheid van Nederweert is een goede voorwaarde om de economische ontwikkeling lokaal en regionaal te versterken.

Nederweert wil proactief invulling geven aan duurzaamheid. Dit thema is dan ook herkenbaar in alle domeinen van het gemeentelijk beleid aanwezig. Duurzame ontwikkeling betekent dat sociale, ecologische en economische belangen (people, planet, profit) bij elkaar komen voor zowel de huidige als de toekomstige generaties. Duurzaam betekent voor Nederweert ook dat de gemeente haar toekomst vormgeeft en haar eigen opgaven en ambities verwezenlijkt.

De huidige tijd staat in het teken van de civil society waarin zelfbewuste en mondige burgers eigen keuzes maken. Nederweert benut daarom haar kansen op het world wide web. Wij zijn ons bewust van de demografische ontwikkelingen, mondialisering, de komst van nieuwe Nederlanders en erkennen de gevolgen van het menselijk handelen op de aarde. Dat vraagt om een herkenbare houding van de gemeente Nederweert. Wij willen een duidelijk profiel waar het gaat om fysieke leefomgeving, levensvatbare bedrijvigheid en zorgzame leefbaarheid.

Centraal staat ook een open houding van de gemeente. Dat blijkt uit de wijze waarop wij ons beleid samen met onze burgers ontwikkelen en gestalte geven én uit de samenwerking met partners: lokale en regionale organisaties, instellingen en bedrijven, regiogemeenten en overige overheden.

Nederweert staat constructief, met een open mind in de (regionale) samenwerking. Dat geldt voor de samenwerking in Midden-Limburg en ook in het economische werkgebied van het Land van Weert en Cranendonk, de Hoge Dunk. Wij kiezen voor een actieve rol en nemen onze verantwoordelijkheid. Nederweert regisseert, organiseert en stimuleert daar waar nodig. Wij spreken onze partners aan op hun verantwoordelijkheid.

De hierboven beschreven visie komt tot uitdrukking in onze missie:

1.2 Missie

Nederweert is een op ontwikkeling gerichte peel- en plattelandsgemeente waar plaatsgenoten duurzaam wonen in een weidse, verzorgde omgeving.

De kracht en de vitaliteit van de woonkernen zijn karakteristiek voor de identiteit van Nederweert. Ze maken de gemeente tot een aantrekkelijke, leefbare en zorgzame plaats.

De natuurlijke basiskwaliteiten van Nederweert bieden kansen aan de plattelandseconomie, aan lokaal ondernemerschap en aan ontwikkelingen op het gebied van extensieve recreatie en toerisme. Bovenlokale opgaven worden met enthousiasme in regionaal verband opgepakt o.a. in Midden-Limburg en de Hoge Dunk.

De genoemde elementen uit onze missie in combinatie met onze specifieke ligging, kleinschaligheid en menselijke maat bepalen de unieke kwaliteiten van Nederweert.

1.3 Leeswijzer

De hoofdstukken 2 tot en met 4 belichten de verschillende thema's, met per thema een beschrijving van de visie op 2020 en vervolgens het beheer- en ontwikkelscenario. Voor deze volgorde is gekozen omdat het gaat om een visiedocument: de visie zelf staat centraal, gevolgd door de onderdelen op basis waarvan deze visie (mede) tot stand is gekomen.

In hoofdstuk 5 wordt de besturingsfilosofie beschreven.

Hoofdstuk 6 geeft de toespraak van de burgemeester weer, die hij/zij aan Hare Majesteit de Koningin, Maxima, richt bij haar bezoek aan Nederweert in 2020.

Hoofdstuk 7 bevat de relevante stukken, die als brondocumenten zijn gehanteerd bij het opstellen van de visie:

- De uitgangspunten voor de visie staan verwoord in een startdocument. Dit document is door de raad besproken in een extra themaraad, voorafgaand aan de raadsvergadering op 30 januari 2007.
- Het document 'Lekker landelijk leven' is het resultaat van de brainstormsessie op 5 maart 2007 met de raad, het college, het managementteam en de betrokken beleidsambtenaren.
- De SWOT-analyse beschrijft de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van de gemeente Nederweert.
- In de verslagen van de meedenkavonden is de inbreng van burgers, ondernemers en instellingen tijdens de meedenkavonden kort en bondig weergegeven. Vanaf het begin is aandacht gegeven aan de wijze waarop de burgers, ondernemers en instellingen worden betrokken bij de totstandkoming van de visie. Voor ieder thema is op drie avonden in verschillende kernen een consultatieavond gehouden. Regelmatig heeft terugkoppeling plaatsgevonden met het presidium.
- E,til heeft voor Nederweert twee documenten met belangrijke informatie verschaft, als input voor de visie.

Ten slotte geeft hoofdstuk 8 een opsomming van de kaderstellende beleidsdocumenten. Inzet is dat deze stukken werkende weg de concrete vertaling geven naar de gewenste situatie in 2020.

2. Fysieke leefomgeving

2.1 Visie op 2020

Nederweert onderscheidt zich in de regio als een aantrekkelijke woongemeente voor haar eigen inwoners en voor mensen van buiten de gemeente. Voor de eigen doelgroepen zet de gemeente in 2020 vooral in op vraaggestuurd en betaalbaar bouwen. De gemeente heeft haar kansen benut: zij vervult haar rol als forensengemeente voor de regio Zuidoost-Brabant.

Daarbij biedt Nederweert een bovengemiddelde woonkwaliteit in alle opzichten. Steekwoorden zijn duurzaam, veilig, architectuur, vrijheid, rust, ruimte en leefbaarheid. Kenmerkend voor de nieuwe woonwijken is het openbare groen, zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht.

De kwaliteit van het wonen in Nederweert hangt direct samen met de kwaliteit van het landschap eromheen. We respecteren het open landschap om ons heen en creëren daarom geen harde grenzen in de overgang van rood naar groen. De intensieve veehouderij is geconcentreerd op geschikte locaties (LOG's). Er is ruimte voor natuur en platteland. Natuurelementen zijn met elkaar verbonden. Nederweert heeft daar duidelijk werk van gemaakt.

Woningbouw in de kerkdorpen is sterk gericht op het bedienen van doelgroepen. Extra accenten zijn gegeven aan de senioren, de zorgbehoevende ouderen en met het oog op de leefbaarheid ook aan jongeren. Er is voldoende opvang in de kernen in de vorm van woonzorgcomplexen. Dit is noodzakelijk om de vitaliteit en diversiteit in de kernen te kunnen waarborgen.

De robuuste hoofdkern vertegenwoordigt de forensengemeente en is duurzaam bereikbaar. Er is ingezet op een extra aftakking van de A2 naar de N266. Door de realisering van de extra aftakking is de regio beter bereikbaar. In het belang van de rol van forensengemeente, hebben we een krachtig, aantrekkelijk verblijfsgebied in het centrum van Nederweert gerealiseerd. De bereikbaarheid tussen Budschop en Nederweert is aanzienlijk verbeterd: er is een goede verbinding voor langzaam verkeer. Waar nodig hebben we tussentijdse maatregelen getroffen, vooruitlopend op de extra aftakking van de A2.

De verdere concentratie van het winkelaanbod in de Kerkstraat is een feit. De ondernemers kregen de kans om hun detailhandel naar het centrum te verplaatsen. Samen met de ondernemers is hierin geïnvesteerd. Het centrum is een aantrekkelijk vestigings- en verblijfsgebied waar mensen volop recreatief winkelen. De Brugstraat is daarbij ondersteunend als vestigingslocatie voor (dag)horeca. Daardoor is het centrum van Nederweert zowel het economische als het culturele hart van de gemeente.

Behoud en versterking van de commerciële voorzieningen in de kerkdorpen is voortdurend bevorderd. Dit staat of valt met het economische rendement voor de ondernemers en is daarom onderworpen aan de werking van de markt. De ontwikkelingen gaan snel. In de kerkdorpen zijn eigentijdse (semi-commerciële) servicepunten aanwezig.

2.2 Beheer- en ontwikkelscenario

De visie op 2020 onder 2.1 is tot stand gekomen door de afweging van twee scenario's. Het is duidelijk dat in de visie de nadruk ligt op elementen uit het ontwikkelscenario. Onderstaand volgt een beschrijving van beide scenario's.

Beheerscenario

In dit scenario speelt de gemeente in op de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen. De gemeente is volgend. Qua inwoneraantal streven we ernaar om ten minste op het huidige niveau te blijven en ontvolking tegen te gaan. Er zijn voldoende kwalitatieve en betaalbare woningen voor opvang van de eigen bevolking en eigen bevolkingsgroei. Het reguliere woonprogramma, met name afgestemd op de behoefte van jongeren en ouderen, wordt volledig gerealiseerd. Gezien de huidige, scheve verhouding tussen aanbod voor jongeren en senioren, komt de nadruk te liggen op betaalbare starterswoningen. Nederweert bouwt relatief weinig gezinswoningen vanwege de geringe vraag uit het middensegment. Nieuwe woonwijken realiseren we volgens de gangbare en actuele kwaliteitseisen. Dat wil zeggen duurzaam, voldoende gevarieerd en met voldoende openbaar groen en een adequate infrastructuur.

Voor een goede bereikbaarheid van Nederweert en een ontlasting van het centrum, kan worden volstaan met het doortrekken van de Randweg-West tot aan de N266. Een aftakking vanaf de snelweg A2 is niet direct noodzakelijk. De Stadspoort vormt de entree van Nederweert vanaf de A2. In de randvoorwaardelijke sfeer zijn alle gewenste ontwikkelingen (o.a. leisure) hier mogelijk. Dit geldt ook voor het centrumgebied van Nederweert.

De gemeente zet het bestaande planologische beleid voor het buitengebied voort. We beheren en onderhouden de bestaande routestructuur van wandel- en fietspaden. Er vindt behoud en, waar nodig, versterking van natuurelementen plaats door bijvoorbeeld de realisatie van ecologische hoofdstructuren en anti-verdrogingmaatregelen. De gemeente participeert in beginsel niet actief, maar zorgt wel voor goede randvoorwaarden om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken.

Ontwikkelscenario

De gemeente wil meer dan alleen maar reageren op de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen. Ze stelt zich proactief op en bepaalt zelf haar na te streven doelen. Nederweert wil zich profileren als een aantrekkelijke woongemeente voor de regio Zuidoost-Brabant. Behalve de senioren en de jongeren is ook het middensegment, met specifieke woonwensen, een belangrijke doelgroep. Het wonen in Nederweert moet zich voor deze doelgroep onderscheiden van andere omliggende gemeenten. Er is behoefte aan kwalitatief hoogwaardige woonwijken in het groen in een bovengemiddeld aantrekkelijke woonomgeving.

Er wordt extra geïnvesteerd in zaken als architectuur, kavelgrootte, duurzaamheid en klimaatbeleid. Een nieuwbouwwijk bij voorkeur in de kern Nederweert, waar de bouwer alle vrijheid krijgt, mits duurzaamheid en klimaatbeleid voorop gaan, kan daarin onderscheidend zijn. Een goede en slimme bereikbaarheid van de regio Nederweert/Weert is een randvoorwaarde om de functie van forensendorp te kunnen waarmaken. Een aftakking van de snelweg A2 naar de N266 is noodzakelijk om verkeersproblemen in de toekomst te kunnen tackelen en de regio bereikbaar te maken en te houden. Ook is het nodig de verbreding van de A2 tussen Eindhoven en Maasbracht aan te pakken.

Het centrum van Nederweert dient een aantrekkelijk en gevarieerd winkelaanbod te hebben. Dat winkelaanbod is geconcentreerd in het kernwinkelgebied. Er is een hoogwaardig openbaar verblijfsgebied en een aantrekkelijk aanbod van (dag)horeca. De gemeente stimuleert en participeert in de gewenste centrumontwikkelingen. Dit uit zich ondermeer in het proactief tot stand brengen van een gedegen vorm van centrummanagement.

Naast woningbouw, het centrum en bereikbaarheid, bepaalt het buitengebied voor een groot deel de kwalitatief hoogwaardige leefomgeving van Nederweert. De ingezette ambitieuze koers voor een kwalitatief hoogwaardig buitengebied wordt proactief opgepakt en gestimuleerd. De

gemeente participeert actief in projecten ter verbetering en ontwikkeling van natuurelementen, betere ontsluiting van natuurgebieden, initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie (verbetering routestructuur wandel- en fietspaden) en de concentratie van intensieve veehouderij in LOG's.

3. Levensvatbare bedrijvigheid

3.1 Visie op 2020

Nederweert heeft een stevige ontwikkeling van agrarische gemeente naar een plattelandsgemeente doorgemaakt. Dit was duidelijk het kroonthema van de afgelopen jaren. Intensieve veehouderijen in Nederweert die zich niet meer konden ontwikkelen, zijn verplaatst naar de daarvoor aangewezen landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's). Na onderzoek zijn de verantwoorde mogelijkheden van een actieve grondpolitiek benut en zijn vestigingsgebieden gerealiseerd. Buiten de LOG's is er ruimte voor nevenactiviteiten en nieuwe economische dragers. Daar waar het landschappelijk verantwoord is en dit milieutechnisch kan, hebben ook bestaande bedrijven zich kunnen ontwikkelen. De plattelandseconomie met nieuwe economische dragers floreert.

Op het gebied van toerisme en recreatie heeft de gemeente initiatieven op de maat van Nederweert gefaciliteerd en gestimuleerd. Naast de landelijke bekendheid van het Nationaal Park "De Groote Peel" is de natuur om ons heen bekender en toegankelijker geworden. Een goed voorbeeld daarvan is "Schoorkuilen" dat de laatste jaren grote landelijke bekendheid geniet vanwege de bijzondere flora en fauna. In het verlengde daarvan profiteren Sarsven, De Banen en het Weerterbos mee. Er zijn natuurlijke verbindingzones tussen de verschillende peelrestanten gerealiseerd, die het mogelijk hebben gemaakt om wandel-, fiets- en ruiterroutes verder te optimaliseren. Het Nationaal Park "De Groote Peel" en het Limburgs Openluchtmuseum "Eynderhoof" hebben zich ontwikkeld tot toeristische trekpleisters met allure. Er zijn verblijfsmogelijkheden bij de boer gerealiseerd. In regionaal verband zijn trekkershutten tot stand gekomen waarvan er een tiental in onze gemeente liggen. Verder zijn er veel boerderijwinkels, die tevens een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de kerkdorpen. Grootschalige dagrecreatie is in de gemeente niet aanwezig omdat het niet actief is nagestreefd. De intrinsieke waarde van de natuur is versterkt. Grote delen van de omringende natuur is terugggegeven aan de ontwikkeling van flora en fauna.

Het centrum is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor winkeliers en dat moet zo blijven. Daarom beperkt de gemeente zich tot het opleggen van de meest noodzakelijke regels en randvoorwaarden. De markt vervult merendeels een zelfregulerende functie. De gemeente stimuleert verplaatsingsinitiatieven, zodat een gevarieerd winkelaanbod aanwezig is. De inwoners kunnen er terecht voor hun aankopen. Parkeren in het centrum en bereikbaarheid van winkelvoorzieningen is als een gezamenlijke verantwoordelijkheid opgepakt. De investering in goed centrummanagement werpt duidelijk zijn vruchten af. Ondernemers worden beter bediend en het gemeentelijk beleid voor de concentratie van winkels in het centrum is actief uitgevoerd.

Binnen het samenwerkingsverband Land van Weert en Cranendonck zijn afspraken gemaakt over de opvang van bedrijven in regionaal verband. De maakindustrie gerelateerd aan kleine en middelgrote bedrijven heeft zich zichtbaar ontwikkeld. Het bedrijvenpark Pannenweg is gerealiseerd en beschikt over een eigentijds parkmanagement. Het lokale en regionale bedrijfsleven wordt goed gefaciliteerd. Voorbeelden hiervan zijn de realisatie van een ondernemersloket, parkmanagement, facilitypoints en overnachtingsmogelijkheden. In regionaal verband is er een goede afstemming tussen onderwijs en bedrijvigheid. Er is sprake van hoogwaardige bedrijvigheid aan de A2. De gemeente is optimaal bereikbaar. De Stadspoort symboliseert de natuurlijke overloop van Brabant naar Limburg en van stad (Weert) naar platteland (Nederweert).

3.2 Beheer- en ontwikkelscenario

De visie op 2020 onder 3.1 is tot stand gekomen door de afweging van twee scenario's. De visie is in belangrijke mate gestoeld op het ontwikkelscenario. Hieronder een beschrijving van beide scenario's.

Beheerscenario

In dit scenario speelt de gemeente in op de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen op het gebied van bedrijvigheid en werkgelegenheid. De gemeente is volgend. In de agrarische sector blijft voldoende ruimte voor intensieve veehouderij op basis van het reconstructieplan. De gemeente is niet sturend maar volgt de vraag vanuit de sector. In de LOG's is ruimte voor de vraag, maar er wordt niet actief gestuurd naar de LOG's door het stellen van strengere normen in de verwevingsgebieden.

Het ontwikkelingsgerichte planologische beleid voor het buitengebied geeft mogelijkheden aan nieuwe economische dragers. In de randvoorwaardelijke sfeer zijn er volop mogelijkheden voor initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie. Gedacht kan worden aan verblijfsrecreatie (kamperen bij de boer) of een (grotere) camping.

De behoefte aan bedrijventerreinen wordt regionaal in het samenwerkingsverband Land van Weert en Cranendonck ingevuld. Uitbreiding van bedrijventerreinen wordt regionaal opgepakt en hoeft daarom niet noodzakelijk op Nederweerts grondgebied plaats te vinden. Dit betekent dat er na de voltooiing van het bedrijvenpark Pannenberg geen nieuwe grootschalige bedrijventerreinen meer tot ontwikkeling komen in Nederweert. De maakindustrie blijft een belangrijke sector.

Ontwikkelscenario

Nederweertse intensieve veehouderijen die zich niet meer kunnen ontwikkelen, worden op gereguleerde wijze verplaatst naar landbouwontwikkelingsgebieden. Hierdoor krijgen natuur, recreatie en toerisme de ruimte en is de totstandkoming van andere economische dragers mogelijk. Binnen de grondgebonden landbouw wordt natuurbeheer actief gestimuleerd (alternatief gebruik van gronden). De gemeente participeert in diverse projecten. De ontwikkeling van een grote camping met luxe voorzieningen (voor senioren) is van belang om Nederweert ook als recreatieve gemeente op te kaart te zetten.

Nederweert heeft de intentie te groeien naar 20.000 inwoners. Dit betekent dat er naast de taakstelling op het gebied van wonen ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven moet komen en blijven. Na de ontwikkeling en invulling van het bedrijvenpark Pannenberg moet er ruimte komen voor nieuwe bedrijfsvestigingen die gericht zijn op de ontwikkeling van de plattelandseconomie met een goede ontsluiting van de A2. De behoefte aan grootschalige bedrijventerreinen wordt regionaal ingevuld. De gemeente pleegt acquisitie om aan het platteland gerelateerde bedrijvigheid (ook van buiten de regio) naar Nederweert te halen. Die bedrijven bieden extra werkgelegenheid, vooral voor jongeren. Naast de al bestaande aandacht voor de maakindustrie kan gedacht worden aan hoogwaardige bedrijvigheid van één soort (bijvoorbeeld ICT of milieutechnologie) die zich vestigt op een thematerrein, waarmee Nederweert zich onderscheidt. Op of in de nabijheid van bedrijfstreinen worden facilitypoints ingericht en er zijn overnachtingsmogelijkheden (hotel).

Behalve op de Stadspoort (zie fysieke leefomgeving), wordt er ook actief ingezet op de ontwikkeling van de kanalenviersprong. Hier komen luxe leisure-achtige en recreatieve voorzieningen met een (boven)regionale functie en aantrekkingskracht.

4. Zorgzame leefbaarheid

4.1 Visie op 2020

Nederweert neemt een proactieve houding aan bij leefbaarheidsvraagstukken. Daarbij zien de inwoners en partners (instellingen, verenigingen, scholen en bedrijfsleven) een rol voor zichzelf weggelegd. Er is aandacht, betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor elkaar en de eigen woonomgeving.

Iedereen kan op een volwaardige manier deelnemen aan de samenleving. Dit geldt voor mensen uit alle lagen van de bevolking. Hiervoor scheidt de gemeente de belangrijkste voorwaarden. Mensen die (tijdelijk) niet in hun bestaan kunnen voorzien, worden aangestuurd naar werk. De gemeente werkt voorwaardenscheppend, faciliterend en stimulerend. Kansen worden benut en er ligt een stevige samenwerkingsbasis met het lokale bedrijfsleven. Als werken niet (meer) kan, wordt maximaal ingezet op maatschappelijke participatie. Ook de meest kwetsbare inwoners en inwoners met een laag inkomen doen mee in de samenleving. Er is sprake van een goed, samenhangend beleid op het gebied van inkomensondersteuning.

Voor de gemeente Nederweert is het verenigingsleven het cement van de samenleving en dit moet zo behouden blijven. Jongeren en ouderen vervullen elementaire functies in besturen en bij de overige ondersteuning van verenigingen en het behoud van de eigen cultuur. De gemeente vervult een schakelfunctie door instanties en verenigingen met elkaar te verbinden en is daarbij faciliterend en ondersteunend aanwezig. Ook het lokale bedrijfsleven heeft een belangrijke rol in het ondersteunen van het verenigingsleven.

Vrijwilligers ondersteunen verenigingen en nemen daarmee een belangrijke positie in. Het vrijwilligerswerk wordt waar mogelijk en nodig op een hoog kwalitatief niveau ingevuld. De gemeente heeft hierin een belangrijke faciliterende rol. Op die manier hebben de verenigingen zich ontwikkeld tot een samenwerkingsverband, waarin een hechte onderlinge betrokkenheid bestaat tussen de diverse geledingen.

Er is een gevarieerd, breed en laagdrempelig aanbod aan welzijns- en zorgvoorzieningen, uiteenlopend van eerstelijns gezondheidszorg tot opvoedingsondersteuning. In die zin is er sprake van leeftijdsbewust gemeentelijk beleid (active aging). Het maatschappelijk ondernemerschap wordt actief door de gemeente ondersteund en door alle partners gedragen. In gezondheidscentra in de kernen Nederweert en Ospel is de eerstelijns zorg ondergebracht. Het centrum voor jeugd en gezin vangt gezinnen met problemen op. Een gezonde leefstijl van jong en oud vormt het uitgangspunt om toekomstige gezondheidsproblemen te voorkomen.

Nederweert is een ideale woonplek voor de eigen bevolking en nieuwkomers. Met een grote variatie aan woningen voor alle doelgroepen. Voor de zorgbehoevende ouderen is er voldoende opvang in de woonzorgcomplexen in de eigen kernen. Die complexen, en vooral de collectieve ruimten, vervullen een rol voor de gehele kern. Ook vanwege het behoud van leefbaarheid in de kleine kernen is het uitgangspunt dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren, ondersteund met extra zorg. In de kernen is een breed aanbod van algemene voorzieningen aanwezig, waarvan inwoners met beperkingen gebruik kunnen maken.

Jongeren worden gebonden aan Nederweert door goede onderwijsvoorzieningen, voldoende werkgelegenheid, een adequaat woningaanbod, vrijwilligerswerk, een sterk en gevarieerd verenigingsleven en hoogwaardige sportvoorzieningen. Daarnaast vormt Nederweert het centrum van de muziekcultuur in Midden-Limburg, waarbij alle inwoners betrokken worden. Ook het actieve evenementenbeleid zorgt voor een sterke sociale binding en de gemeente treedt hierin voorwaardenscheppend, faciliterend en stimulerend op. De gemeente stuurt aan, maar betuttelt niet.

In 2020 zijn onderwijs en educatie geïntegreerd met voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn, sport en cultuur. In Nederweert vormt het aanbod van primair onderwijs het hart van elke kern. De bredeschoolgedachte is uitgebreid opgepakt. Via dagarrangementen werkt een groot aantal organisaties samen aan de optimalisatie van ontwikkelingskansen voor kinderen. Er is een

breed aanbod van cultuur en sport. De gebouwen worden waar mogelijk multifunctioneel ingezet. Het voortgezet onderwijs in de regio is goed bereikbaar met het openbaar vervoer.

4.2 Beheer- en ontwikkelscenario

De visie op 2020 onder 4.1 is tot stand gekomen door de afweging van twee scenario's. Het ontwikkelscenario is met name leidend geweest voor de visie, omdat Nederweert een proactieve rol wil innemen bij de leefbaarheidvraagstukken. Hieronder een beschrijving van beide scenario's.

Beheerscenario

In dit scenario speelt de gemeente in op de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen. De gemeente is volgend. De gemeente wil ontvolking tegengaan en qua inwoneraantal op het huidige niveau blijven. Er zijn voldoende kwalitatieve en betaalbare woningen voor opvang van de eigen bevolking en eigen bevolkingsgroei. Woningbouw vindt vooral plaats in de kernen Ospel en Nederweert.

Het bevorderen van het welzijn ziet de gemeente als een belangrijke opgave. Er is voldoende eerstelijns zorg- en hulpverlening. De basisvoorwaarden voor vrijwilligerswerk en mantelzorgers zijn geregeld. Het beleid blijft gericht op het zo veel mogelijk verminderen van bestaande regels. Het verenigingsleven krijgt steun via de bestaande subsidiekanalen en vooral via de waarderingssubsidies. Vernieuwing van die ondersteuning is niet direct noodzakelijk. Er is waardering voor muzikale initiatieven en evenementen. Een eventuele verbreding van het aanbod gebeurt alleen op initiatief van derden. Per kern wordt binnen redelijke randvoorwaarden een basisschool behouden. Bestaande sportvoorzieningen in een kern worden beheerd en onderhouden.

Ontwikkelscenario

De gemeente beschouwt het bevorderen van het welzijn als een belangrijke opgave. De gemeente wil meer dan alleen maar reageren op de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen. Ze stelt zich proactief op en bepaalt zelf de doelen. Nederweert wil zich profileren als een aantrekkelijke woongemeente en wil groeien. In alle kernen komen kwalitatief en kwantitatief voldoende woningen met een grote variatie en voor alle segmenten. Integreren, elkaar ontmoeten, zorg en verantwoordelijkheid voelen voor elkaar en voor de eigen leefomgeving staan in de kernen voorop. Naast woningen worden er in iedere kern specifieke seniorenvoorzieningen, waaronder restaurant- en ontmoetingsfuncties, gerealiseerd. Zo kunnen senioren langer in hun vertrouwde woonomgeving blijven wonen en voorkomen we het ontstaan van grote seniorenwijken in de hoofdkern. De gemeente stimuleert senioren optimaal om vrijwilligersfuncties te vervullen, zowel op het gebied van buurt, onderwijs en sport. Deze benadering is onderdeel van een actief vrijwilligersbeleid. Senioren vervullen elementaire functies in besturen van verenigingen en daarnaast dragen deze senioren bij aan het behoud van de eigen cultuur. Openluchtmuseum Eynderhoof breidt uit en krijgt een spilfunctie op het toeristisch/recreatieve terrein.

De totstandkoming van enkele gezondheidscentra met daarin eerstelijnsgezondheidszorg, een centrum voor jeugd en gezin en poliklinische zorg, wordt gestimuleerd. De gemeente bevordert de beperking van administratieve lasten en regels voor verenigingen, burgers en ondernemers. De gemeentelijke doelen op dit gebied zijn helder geformuleerd. Voor de uitvoering van het gemeentelijke welzijnsbeleid faciliteren we de verschillende kernen en het uitvoerende welzijnswerk goed.

Het primair onderwijs wordt bij voldoende groei behouden voor alle kernen. Onderwijsvoorzieningen worden waar mogelijk multifunctioneel ingezet, waarmee de ontwikkelingskansen en levensvatbaarheid van scholen optimaal worden bevorderd. Als levensvatbaarheid van scholen onder druk komt te staan, wordt bekeken of gebouwelijke samenvoeging soelaas kan bieden.

De gemeente probeert jongeren aan zich te binden met goede onderwijsvoorzieningen, werkgelegenheid, woningaanbod en recreatie- en uitgaansmogelijkheden. De muziekcultuur speelt daarbij een grote rol, naast gezellige horecazaken, een sterk en gevarieerd verenigingsleven en hoogwaardige sportvoorzieningen.

5. Besturingsfilosofie

Het bestuur is er zich van bewust dat de domeinen van de externe missie; wonen, natuur, economie en leefbaarheid, integraal en duurzaam in balans met elkaar moeten worden opgepakt. Als "eerste overheid" regisseert, organiseert, stimuleert het gemeentebestuur de voorbereiding en uitvoering van haar activiteiten. Zij vaart een duidelijke koers en maakt plaatsgenoten en betrokken partners hiervan deelgenoot. Daarbij wijst zij op hun verantwoordelijkheid. Nederweert beseft dat zij de strategische visie alleen met partijen kan uitvoeren.

De interne missie is een afgeleide van de externe missie.

5.1 Interne missie

De wensen en behoeften van plaatsgenoten, bedrijven en organisaties staan bij het bestuur voorop. We luisteren goed naar wat de samenleving vraagt, houden ons bezig met de juiste zaken en maken duidelijk wat we doen. Uitdagingen nemen we graag aan. En we lopen voorop bij het creëren van kansen en bedenken van oplossingen. Weg van de gebaande paden. Met een no-nonsenseaanpak en overtuigd van ons eigen kunnen.

5.2 Dienstverlening

De dienstverlening van Nederweert kenmerkt zich door de begrippen: kwaliteit, redenerend van buiten naar binnen, integriteit en gebruikmakend van moderne technologieën. De organisatie is door voortdurende ontwikkeling, door toepassing van human resource management en moderne bedrijfsvoering op haar taak toegesneden en op de toekomst gericht.

5.3 Beheer- en ontwikkelscenario

Hoe kunnen we in de praktijk vorm geven aan de missie en visie? Die vertaling vindt voor een belangrijk gedeelte plaats in de besturingsfilosofie. Onder besturingsfilosofie verstaan we de afspraken en uitgangspunten over de besturing van de gemeente en de wijze waarop de organisatie wordt gemanaged. In de praktijk noemen we dit ook wel het dienstverlenings- en bedrijfsvoeringconcept. Het toekomstbeeld zoals dat beschreven is in de vorige hoofdstukken, moet praktisch vertaald worden om te komen tot een open, moderne en intensieve manier van samenwerken met burgers, bedrijven, instellingen, overheden en andere derden. Op de vraag hoe we dat doen moet de besturingsfilosofie in organisatorische zin antwoord geven.

Ook bij de besturingsfilosofie kan een afweging plaatsvinden tussen twee scenario's. Het ontwikkelscenario is met name leidend geweest voor de formulering. Hieronder een beschrijving van beide scenario's.

Beheerscenario

In dit scenario volgt de gemeente de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening. De gemeente wil haar huidige niveau handhaven. De ambtelijke organisatie onderhoudt haar werkprocessen en ondersteunt het college in de samenwerking met de raad, de burgers, instellingen en partners. Door middel van schriftelijke informatievoorziening wordt de raad geïnformeerd. Het college reageert op vragen van de raadsfracties. De gemeente geeft uitvoering aan haar wettelijke taak en doet wat ze moet doen. Zij publiceert daarover in het Gemeente Contact en via de website. Nederweert is terughoudend bij het inzetten van bedrijfsmiddelen en accepteert risico's met betrekking tot kwaliteit. Problemen die ontstaan worden met extra ondersteuning van deskundige bureaus opgepakt en opgelost. Nederweert neemt deel aan regionale samenwerkingsverbanden, maar heeft geen actieve rol.

De burgers worden over het gemeentelijk beleid geïnformeerd. Over belangrijke onderwerpen vindt consultatie plaats. Klachten, bezwaar- en beroepschriften worden op een degelijke wijze afgehandeld. Fouten worden zoveel mogelijk voorkomen. Het concept van de centrale klantenbalie wordt gehandhaafd.

Ontwikkelscenario

De gemeente wil meer dan alleen maar reageren op de gangbare en voorzienbare trends en ontwikkelingen. Ze richt zich op haar omgeving, stelt zich proactief op en bepaalt zelf de doelen. Zij wil zich profileren als een professionele instelling en een aantrekkelijke werkgever. Uitgangspunten voor de bedrijfsvoering van de (totale) gemeentelijke organisatie zijn rechtmatigheid, doeltreffendheid, doelmatigheid, betrouwbaarheid en transparantie. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor vermindering van de bureaucratie en administratieve lasten voor de burgers, o.a. door deregulering. Gewerkt wordt vanuit een vraag- en burgergericht dienstverleningsconcept, toegesneden op de omvang van de Nederweertse organisatie. De gewenste houding is; vanuit het algemeen gemeentelijk belang meedenken met bestuur en burgers. De ambtelijke organisatie opereert loyaal aan het bestuur en hanteert een planmatige, integrale, flexibele en integere werkwijze. De mogelijkheden van ICT voorzieningen worden optimaal benut en de omvang van de personeelsformatie blijft afgestemd op een adequate uitvoering van het takenpakket. Onder een adequate uitvoering verstaan we; een efficiënte werkwijze en optimaal gebruik van bedrijfsmiddelen, in het bijzonder de automatisering. Kwalitatieve uitbreiding, flexibilisering of mogelijke afslanking van de formatie worden aan dit uitgangspunt getoetst.

Een gezonde financiële huishouding is de basis voor een zelfstandige gemeente. De gemeente blijft daarom streven naar een structureel evenwicht in inkomsten en uitgaven met ruimte voor nieuw beleid en investering in kwaliteitsverbetering. Randvoorwaarde hierbij is een aanvaardbaar lastenniveau voor onze inwoners.

Binnen de bedrijfsvoering krijgen de kwaliteit van werken en de geboekte resultaten voortdurend aandacht. De gemeente wil 'in control zijn'. Aan de processen van plannen, voorbereiden, beslissen, uitvoeren, monitoren/evalueren worden steeds verbetermogelijkheden ontleend en

verbeteracties ingezet. Leren van ervaringen en fouten wordt daadwerkelijk omgezet in kwaliteitsverbetering. De gemeente geeft sturing aan de programma's. De daarbij aangegeven doelen, effecten en acties worden integraal bewaakt.

Nederweert wil met burgerparticipatie de afstand tussen burger-bestuur zo gering mogelijk houden en de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van plaatsgenoten en gemeenschap bij de ontwikkelingen in eigen kern of buurt vergroten. Beleid wordt van onderop ontwikkeld waardoor draagvlak wordt gecreëerd en burgers waar mogelijk en wenselijk een rol krijgen in de uitvoering ervan. Bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van activiteiten wil de gemeente de burgers daarom ook een gepaste rol blijven geven. Dit zonder tekort te doen aan de onvervreembare verantwoordelijkheden van de lokale overheid. Samen met de burgers wil de gemeente zich daarin voortdurend ontwikkelen. Dat geldt ook voor de dorpsraden, verenigingen, maatschappelijke instellingen en andere partners. Dorpsontwikkelingsvisies en dorpsontwikkelingsplannen worden gehanteerd als een betrouwbaar instrument om de dorpen in overleg met de dorpsraden te ontwikkelen. Tevens worden deze instrumenten als handvat gehanteerd om met elkaar de discussie te voeren over de behoefte en wenselijkheid van verdergaande zelfsturing in kernen en buurten, vanzelfsprekend met inachtneming van de wettelijke taken van de gemeente. Om bovenlokale bestuurlijke opgaven te kunnen realiseren werkt Nederweert in regionaal verband actief samen.

Nederweert spreekt haar partners, als mede-stakeholders van voorliggende toekomstvisie aan om samen verder invulling te geven aan de in deze visie geformuleerde ambities. Dit betekent dat aan partners wordt gevraagd hun beleidsvoornemens hierop te richten. Juist door een bundeling van krachten, expertise en middelen kan op een voortvarende wijze gewerkt worden aan de in voorliggende visie benoemde ontwikkelscenario's.

Aan de Koningin

Bij de ontvangst van koningin Maxima in 2020 spreekt de burgemeester haar als volgt toe:

Majesteit,

Ik heet u en uw gevolg van harte welkom in de mooie gemeente Nederweert. Twintig jaar geleden in 1999 bezocht uw schoonmoeder onze gemeente. Volgens de overlevering was het een aangenaam bezoek. Koningin Beatrix toonde veel interesse en belangstelling in het wel en wee van onze gemeente en met name in de intensieve veehouderij en de gevolgen daarvan op mens en milieu.

Thans zijn we twintig jaar verder en nog steeds is Nederweert een zelfstandige peelgemeente, gelegen in Midden-Limburg met goede verbindingen van en naar Zuidoost-Brabant. Toch is er wel het een en ander veranderd; van agrarische gemeente heeft Nederweert een transitie doorgemaakt naar plattelandsgemeente. Die transitie is nog steeds in volle gang. De band met het verleden is overigens niet doorgesneden. Sterker nog, de plattelandseconomie, ook gerelateerd aan agrarische activiteiten is nog steeds van groot economisch belang. Nederweert heeft zich bij uitstek ontwikkeld tot een gemeente met een hoge woonkwaliteit. Tijdens onze rondrit vandaag zullen we u de nieuwe, duurzaam ontwikkelde woongebieden tonen.

Graag wil ik een aantal kenmerkende ontwikkelingen duiden: concentratie van de intensieve veehouderij in landbouwontwikkelingsgebieden heeft een positief effect op wonen, natuur, milieu, recreatie in het landelijk gebied. Drie maanden geleden is de reconstructie van het platteland in Nederweert afgerond. De intensieve veehouderij is in omvang en locatiekeuze zo geconcentreerd dat (grens)conflicten met wonen, natuur en recreatie zijn geminimaliseerd. De intensieve veehouderij rendeert op de Europese markt en heeft maatschappelijk draagvlak doordat de sector op natuur-, milieu- en diervriendelijke wijze gezonde en veilige levensmiddelen voortbrengt én de productie zo weet te organiseren dat er - ook bij nieuwe dierziektecrises - geen overlast voor anderen ontstaat. De weidse uitstraling van het Nederweertse buitengebied versterkt het landelijk karakter. Door de samenstelling van de Nederlandse bevolking maakt het produceren van Halal-gecertificeerd voedsel een belangrijk deel uit van de agrarische bedrijvigheid.

Naast de natuurgebieden de Grootte Peel, Schoorkuilen, het Weerterbos en Sarsven en de Banen, is Nederweert in 2020 in de wijde omtrek bekend door haar unieke ligging aan de kanalenviersprong. De industriële bedrijvigheid is aan de kanalenviersprong een halt toegeroepen. Rustgevende wandel- en fietspaden verbinden de genoemde vijf elementen.

De demografische ontwikkelingen zijn uiteraard aan Nederweert niet voorbijgegaan. Ondanks de vergrijzing en ontgroening telt Nederweert 18.500 plaatsgenoten in 2020. Dit komt door de hernieuwde trek naar het platteland, de unieke ligging van Nederweert ten opzichte van Limburg en Brabant aan de A2 én de hoogwaardige woonkwaliteiten. Omdat Nederweert wil uitblinken in kleinschaligheid en de menselijke maat willen we niet verder groeien dan 20.000 inwoners. De inwoners, organisaties en verenigingen kennen de gemeente en het bestuur en voelen zich erbij betrokken. Het gemeentebestuur kent de inwoners.

In Nederweert is sprake van een breed aanbod van voorzieningen. De schoolgebouwen zijn multi-functionele centra waarin jong en oud te vinden zijn. Elke school heeft een netwerk met naast onderwijs ook aanbod in kinderopvang, sport, muziekles en ander clubwerk. Het centrum vormt het kloppend culturele hart van de gemeente. De grandeur van Nederweert is door de jaren heen verbonden gebleven met de uitgangspunten kleinschaligheid en menselijke maat.

Majesteit, u bent gekomen via de A2 en de afslag Nederweert. Ik weet dat u vanmiddag een bezoek brengt aan de gemeente Helmond. In 1999 had uw schoonmoeder voor eenzelfde route een weg dwars door Nederweert moeten kiezen. Ja, hetgeen wij nu beschouwen als de kanaalboulevard van Nederweert en daarmee ons visitekaartje, was tot voor kort een drukke weg, die Budschop van Nederweert scheidde. U gaat straks over de nieuwe aftakking A2-N266 naar Helmond.

Majesteit, ik wil graag met u afspreken, dat u over twintig jaar nogmaals de gemeente Nederweert bezoekt. De gemeenteraad is momenteel drukdoende de strategische visie van destijds (2007) te actualiseren. De vruchten daarvan zult u ongetwijfeld in 2040 met eigen ogen kunnen aanschouwen.

Ik dank u voor uw aandacht.

7. Relevante bijlagen

7.1 Uitgangspunten voor het opstellen van de visie

Belangrijke uitgangspunten, waarmee bij het opstellen van de visie rekening gehouden moet worden zijn:

1. Nederweert is niet op één dag tot stand gekomen. Ontwikkelingen kunnen niet los gezien worden van het verleden;
2. De gemeente is in belangrijke mate afhankelijk van haar omgeving. Landelijke en provinciale ontwikkelingen, die voor Nederweert van belang zijn moeten worden vermeld;
3. Er zijn vele beleidsstukken voorhanden, waarop voortgeborduurd kan worden. Verder kan bezien worden of de huidige situatie en de ingang gezette ontwikkelingen nog passend en voldoende zijn voor de toekomstige ontwikkeling van Nederweert;
4. Nederweert louter typeren als beheersgemeente is niet juist. De laatste jaren zijn in Nederweert veel zaken in ontwikkeling gebracht c.q. in gang gezet;
5. Nederweert is een peelmunicipaliteit wat de ontwikkeling tot nu toe heeft bepaald. Die ontwikkeling gaat van agrarische naar landelijke gemeente met een beginnende forensische functie, waarin de Peel een belangrijk element blijft;
6. Nederweert onderscheidt zich daarmee van het stedelijk gebied, zowel qua identiteit als entiteit. De gemeente wil niet inzetten op industriële ontwikkeling;
7. Nederweert wil een sterke rol vervullen om de kansen in de regio beter te benutten. Gezocht wordt naar de bijdrage die de gemeente Nederweert kan leveren. De aard van de rol en de bijdrage moeten duidelijker worden;
8. Nederweert wil daarbij ambitie tonen. Gaat de gemeente in haar wettelijke / autonome taken voor een zes of een acht?
9. De strategische visie richt zich (als uitkomst van de brainstormsessie op 5 maart) op een drietal hoofdthema's: zorgzame leefbaarheid, fysieke leefomgeving, levensvatbare bedrijvigheid (met aandacht voor agrarische ontwikkeling);
10. De strategische visie is een dynamisch ontwikkelingsgericht document.

7.2 Nederweert: Lekker Landelijk Leven

Identiteit

Wij, de inwoners van Nederweert, zijn van huis uit noeste werkers. Als Peelbewoners zijn wij gewend om de handen uit de mouwen te steken. Hier heerst de maat van Nederweert. Wij hebben het hart op de juiste plaats, weten wat we willen, staan open voor nieuwe ontwikkelingen en kansen en zijn trots op onze landelijke leefomgeving. Het is lekker landelijk leven in ons Peeldorp. En dat mag iedereen weten.

Houding

Deze tijd van klimaatverandering, individualisering en dreigende ontvolking van de kernen en het platteland, vraagt om een herkenbare houding van de gemeente Nederweert. Wij moeten niet alleen een duidelijk profiel hebben waar het gaat om zorgzame leefbaarheid, fysieke leefomgeving en levensvatbare bedrijvigheid, maar ook een open houding. Deze open houding blijkt uit de wijze waarop wij ons beleid samen met onze burgers ontwikkelen en gestalte geven. En uit de samenwerking met onze regiogemeenten en met belangrijke instanties.

Zorgzame leefbaarheid

Het gaat in Nederweert om de juiste schaal. Wij ambiëren geen grootstedelijke ontwikkelingen, bij ons staat de menselijke maat centraal. De kwaliteit van de zorg en de voorzieningen gaat voorop als belangrijke vestigingsvoorwaarde én om inwoners aan de gemeente te binden. Eigen verantwoordelijkheid en minder regels om gewenste activiteiten te realiseren moeten het leven aangenamer maken. Behoud van een gevarieerd verenigingsleven wordt ervaren als het cement van de samenleving. Muziek voor alle doelgroepen is daarbij belangrijk. Stimuleren en faciliteren van nieuwe initiatieven in het algemeen worden als een verrijking gezien. Het verknopen van goed onderwijs in brede scholen met sport, muziek en cultuur kan daartoe een kans bieden.

Fysieke leefomgeving

Voor onze gemeente is het van belang om slim in te spelen op de goede bereikbaarheid en op de ontwikkelingen in de ruimere omgeving. Nederweert en haar dorpen moet de ideale woonplek zijn voor de eigen bevolking en voor nieuwkomers. Dorpsontwikkelingsvisies en –plannen dienen daarbij als uitgangspunt. Een grote variatie aan betaalbare, adequate woningen met een creativiteit en verscheidenheid in bouw en bouwstijl in een mix voor jong, oud in ruime groene wijken, ook in het duurdere segment worden als uitdaging gezien. Een nieuwbouwwijk bij voorkeur in de kern Nederweert, waar de bouwer alle vrijheid krijgt mits duurzaamheid voorop gaat, zou daarin onderscheidend kunnen zijn. Dit alles stelt hoge eisen aan de voorzieningen en aan de architectuur.

Levensvatbare bedrijvigheid

Eerst en vooral zal de agrarische sector levensvatbaar en duurzaam moeten worden. De landbouw ontwikkelingsgebieden moeten die ruimte bieden. Meer balans met en tussen ecologie en natuur wordt daarbij nagestreefd. Daarnaast streven wij geen grootschalige projecten na, maar wel goed inpasbare bedrijvigheid. Van ICT, zakelijke dienstverlening, milieutechnologie tot recreatie. Ruimte wordt gegeven aan de ontwikkeling van “nieuwe agribusiness”. Samenwerking binnen de regio moet voldoende “massa” creëren om nieuwe bedrijven zich hier te laten vestigen en om bestaande vast te houden. Kortom aantrekkelijke bedrijvigheid met voldoende werkgelegenheid, ook voor hoger opgeleiden.

Goede bereikbaarheid is daarbij cruciaal. Ingezet moet worden op goede doorstroming van het verkeer naar de regio Eindhoven, Helmond, Venlo en Zuid. Een verkeersluwe kanaaldijk met een nieuwe oeververbinding en een boulevardachtige invulling kan het samensmelten van de kernen Nederweert en Budschop stimuleren.

Voor het centrum van Nederweert komt het accent te liggen op het bij elkaar brengen van goede winkelvoorzieningen met een gevarieerd aanbod. Aantrekkelijk om te vertoeven met veel ruimte voor de voetganger. Naast voldoende fietsenstallingen moet het centrum omringd zijn met goede parkeermogelijkheden.

Om de aandacht te vestigen op Nederweert en zijn platteland moet hoog ingezet worden op de ontwikkeling van de Stadspoort met luxe leisure-achtige voorzieningen. Goed onderhouden fiets-, wandel- en ruitersporen moeten de verbinding vormen met het achterland. Toerisme en boerenbedrijf gaan hierbij hand in hand. Het meer ontsluiten van het Nationaal Park de Groote Peel en het aanleggen van wandelpaden dwars door de weilanden heen bieden kansen. Vestiging van een grote camping met een eigen spin-off wordt aangemoedigd.

7.3 SWOT-analyse: sterktes, zwaktes, kansen, bedreigingen

Hoe staat Nederweert er nu voor? Wat zijn onze sterke en zwakke punten? En waar liggen onze kansen en bedreigingen. Onderstaande analyse geeft een beeld.

Sterke punten

De sterke punten van Nederweert zijn:

- Gunstige ligging in combinatie met een goede infrastructuur maakt dat Nederweert over weg en water goed bereikbaar is (A2 Maastricht / Roermond (Duitsland) /Eindhoven, N 276 Venlo / Weert / België; N 266 Someren / Helmond, de Zuid- Willemsvaart en het kanaal van Wesseem naar Nederweert).
- Groot buitengebied met landschappelijke en natuurwaarden (Nationaal Park de Grootte Peel, Sarsven en De Banen, Schoorkuilen, Wellenstein en het Weerterbos).
- Een verscheidenheid in bedrijvigheid leidt tot weinig conjunctuurgevoeligheid. Het primaat ligt daarbij op het agrarisch productiegebied.
- Verzorgde en veilige woonomgeving met gevarieerde ruime grondgebonden woonwijken van hoge kwaliteit en goede voorzieningen in de kernen met accent op de hoofdkern Nederweert.
- Een sterke sociale structuur en onderlinge betrokkenheid door gemeenschapszin traditioneel en vooruitstrevend tegelijk, een gevarieerd verenigingsleven met veel vrijwilligers (o.m. het Openluchtmuseum Eynderhoof).

Zwakke punten

De zwakke punten van Nederweert zijn:

- Weinig aantrekkelijk centrum als winkel- en verblijfsgebied, waarbij de brug geen goede verbinding vormt tussen Budschop en Nederweert.
- De agrarische bedrijvigheid loopt terug.
- De financiële slagkracht staat voortdurend onder druk, ondanks de stevige ombuigingsoperatie in voorgaande jaren.
- Het instandhouden van alle voorzieningen in de 5 kernen legt een claim op financiële middelen.
- Het openbaar vervoer is beperkt. Een goede bereikbaarheid van het voortgezet onderwijs is om die reden een blijvende zorg.
- Vanwege relatieve onbekendheid blijft het lastig om verblijfsaccommodaties te realiseren.

Kansen

Kansen voor Nederweert zijn:

- De tijd is rijp voor toepassing van ontwikkelingsplanologie in het buitengebied met gelijktijdige ontwikkeling van:
  - Agrarische bedrijvigheid en stimulering van agri-busines op de bedrijventerreinen
  - Toeristische ontsluiting van het achterland mede door stimulering van particulier initiatief
  - Landschaps- en natuurwaarden.
- Economische groei door ontwikkeling van lokaal en regionaal bedrijventerrein, aantrekkelijke woongemeente voor mensen van buiten door gevarieerde woningbouw, goede voorzieningen en door centrumontwikkeling te stimuleren.
- De potenties te benutten door de krachten in de regio te bundelen en samen te werken met andere gemeenten (vooral) in Midden Limburg. Ook door samen te werken met private partijen en met onze burgers als verantwoordelijke samenwerkingspartners door centrale voorzieningen zoals bibliotheken en zwembaden nader op elkaar af te stemmen. Door samenwerking kan de autonomie worden verstrekt.
- Meer gebruik te maken van de elektronische snelweg / digitalisering en technologische ontwikkeling. Communicatie hierover kan voor een stuwend effect zorgen.

Bedreigingen

Bedreigingen voor Nederweert zijn:

- Demografische ontwikkeling zal de beroepsbevolking laten afnemen en in combinatie met lage lonen landen zal dit in principe levensvatbare bedrijven kunnen aantasten. Gaandeweg zullen buitenlandse arbeidskrachten de plaatsen innemen. Zij zullen ook nodig zijn als hulp in de toenemende zorgbehoefte. Door alleen de ontwikkeling te volgen en niet te sturen kan er leegstand van bedrijven en woningen ontstaan.

- Er is een ontwikkeling tot decentralisatie zonder dat de financiële middelen toenemen. Met zogenaamde efficiencykortingen wordt dit eenzijdig door de centrale overheid opgelegd. Dit gaat gelijktijdig gepaard met een groeiende ambitie, die steeds moeilijker kan worden gefinancierd. Afbrokkeling van de eigen identiteit kan het gevolg zijn.
- Afname bereikbaarheid door toenemende verkeersdruk in de regio. Vooral de N266 en N275 / A2 zullen verder dichtslibben.
- De kwetsbaarheid van de agrarische bedrijvigheid door bijvoorbeeld sanering, dierziekten kan een impact hebben op de werkgelegen en op de leefbaarheid in de gemeente. Op haar beurt kan agrarische bedrijvigheid een belemmering vormen voor andere noodzakelijke of gewenste ontwikkelingen.
- Individualisering leidt tot afname van de betrokkenheid bij het functioneren van de leefbaarheid. Dit betekent gaandeweg een verschraling van de gemeenschapszin, waardoor steeds meer vrijwilligers afhaken en het verantwoordelijk normbesef verder afneemt.

7.4 Samenvatting verslagen van de consultatieavonden

1. Meedenkavond over thema fysieke leefomgeving

Tijdens de meedenkavond in Nederweert-Eind geeft het uitgenodigde panel als aftrap een eerste reactie op het thema. Een aantal sterkere en zwakkere punten komt naar voren. Nederweert heeft een aantal markante uiterlijkheden, bijvoorbeeld de kerktoren en historische wegen die hierop zijn gericht (zoals de Houtsberg). Het dorp is omringd door natuur en kent een goede sociale structuur. Er is sprake van saamhorigheid en nuchterheid. De Nederweertenaar staat met beide benen op de grond. Nederweert is echter niet het mooiste dorp. Het maakt een versnipperde indruk. Er is weinig samenhang. Er bestaat behoefte aan een duidelijkere identiteit. Het centrum zou bijvoorbeeld herkenbaarder moeten zijn.

In de paneldiscussie komt naar voren dat Nederweert zijn eigen-aardigheden moet accentueren. Bijvoorbeeld iets doen met de kanalen. Nederweert heeft door de saamhorigheid en zijn eigenheden de potentie een mooie woongemeente te zijn, ook voor mensen van buiten Nederweert. Het centrum dient gerevitaliseerd te worden. Het buitengebied dient bewaard te blijven. Speciale aandacht verdient de overgang van bebouwing naar het open landschap. Ook moet er iets gedaan worden aan het afkalven van de voorzieningen in de kerkdorpen.

Vanuit het aanwezige publiek worden de volgende aandachtspunten naar voren geschoven.

- Openheid van het landschap
- Behoud van natuur
- Balans tussen natuur en agrarische bedrijvigheid
- Netheid en ordelijkheid
- Het centrumgebied
- Samenhang/leefbaarheid

De openheid van het landschap vindt men waardevol. Daarom dient niet alle beschikbare ruimte zondermeer volgebouwd te worden. Het dorpse karakter moet blijven. Met name uitbreiden naar buiten toe kan de openheid rondom Nederweert aantasten. Er dient aandacht te zijn voor een goede overgang naar en relatie met het buitengebied. Ook de aanleg van een randweg kan ten koste gaan van de openheid in het landschap.

Behoud van de natuur moet volgens de aanwezigen vooral blijken door met respect uit te breiden op de maat van Nederweert. Aan de randen van bebouwing dienen authentieke elementen te komen die zorgen voor een goede overgang naar de natuur en het open landschap. Ook valt er meer kwaliteit te behalen door authentieke lintbebouwingen te herstellen of te creëren. De aanwezigheid van de kanalen in Nederweert moet een goede plaats krijgen in relatie tot de natuur en het landschap.

Balans tussen natuur en agrarische bedrijvigheid is mogelijk, luidt de conclusie. Grote agrarische bedrijven dienen zoveel mogelijk op één plek in het buitengebied geconcentreerd te worden. Op die manier ontstaat er op andere plaatsen weer meer ruimte voor de kwaliteit van het landschap en de natuur. Natuurgebieden moeten toegankelijker worden voor bezoekers. Op die manier leren we weer de natuur te respecteren.

Sloopregelingen voor oude bedrijfsbebouwing moeten verder gestimuleerd worden. Dit geldt ook voor z.g. nieuwe economische dragers. Initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie kunnen bijdragen aan een kwaliteitsverbetering van natuur en landschap. Toch wordt ook de kanttekening gemaakt dat economische belangen (het zo goedkoop mogelijk produceren) op gespannen voet kunnen staan met de gewenste kwaliteitsverbetering van natuur en landschap.

Nederweert kenmerkt zich over het algemeen als een ordelijk dorp met een nette openbare ruimte. Nog aanwezige ontsierende elementen dienen aangepakt te worden. Nederweert zou zich daarmee kunnen onderscheiden.

Het centrum vindt men een belangrijk aandachtsgebied. Een revitalisatie vindt men nodig. Het centrum van Nederweert moet beter afgebakend en daardoor herkenbaarder worden. Er is behoefte aan verbetering van de verblijfsfunctie. Er moet meer samenhang komen in het centrumgebied. Dit kan ondernemers prikkelen. Er gaan verder stemmen op om meer respect te hebben voor oude, waardevolle gebouwen. Er wordt wel een kanttekening gemaakt dat investeren in het centrum ten koste kan gaan van investeringen en leefbaarheid van de kerkdorpen.

Het thema fysieke leefomgeving kent een samenhang met leefbaarheid. Zorgen voor voldoende voorzieningen in de vorm van seniorenwoningen en winkels voor de dagelijkse behoeften staat daarbij voorop. Er wordt een discussie gevoerd over de vraag of woningbouw in de kerkdorpen altijd leidt tot een verbetering van de leefbaarheid. Leidt dit ook altijd tot aantrekking van voorzieningen, zoals winkels, luidt de vraag. De eigenheid moet wel behouden blijven vindt men. Dus niet groeien om te groeien.

2. Meedenkavond over thema levensvatbare bedrijvigheid

Tijdens de meedenkavond in Ospel geeft een speciaal uitgenodigd panel een eerste reactie op dit thema. Het samenspel tussen overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen vindt men belangrijk. Er dient een betere samenwerking tussen gemeente en ondernemers op gang komen. Ook regionale samenwerking vraagt om verder uitgebouwd te worden. Er moet een duidelijk vestigingsbeleid komen. Zo nodig dient de gemeente sturend op te treden. De agrarische bedrijvigheid is een belangrijke economische peiler in Nederweert die economisch levensvatbaar moet blijven. Verder vindt men het belangrijk dat er vastgehouden wordt aan een visie en de durf om risico's te nemen. Kansen mogen niet blijven liggen.

In de discussie met het publiek komen twee thema's duidelijk naar voren, te weten regionale samenwerking en durven en doen.

Binnen de regio Land van Weert en Cranendonck moeten de krachten gebundeld worden. Er is behoefte aan een duidelijke visie. Daar moet de gemeente samen met de ondernemers mee aan de slag. De gemeente zou nog meer mogen luisteren naar ondernemers met goede ideeën. Technisch onderwijs in de nabijheid is van belang voor voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten. Ontvlechting van het buitengebied is een voorwaarde om de agrarische bedrijven en nieuwe economische dragers (toerisme en recreatie) ruimte te kunnen blijven geven. Er moet ruimte blijven voor alle economische dragers in Nederweert. In dit licht is het goed om na te blijven denken over nut en noodzaak van een vestigingsbeleid.

Verder vindt men dat Nederweert moet bezien waarmee ze zich kan onderscheiden en versterken. Hiervoor bestaat behoefte aan een concreet stappenplan met tussentijdse toetsmomenten. Er moet zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van bestaande visies en onderzoeksrapporten en uit worden gegaan van eigen kracht en kennis. Men onderstreept het belang van wederzijds respect en vertrouwen.

Ook geeft men aan dat niet alleen de gemeente, maar ook ondernemers meer initiatief zouden mogen tonen. We moeten van een "wat-houding" naar een "doen-houding". Keuzes maken is belangrijk. We moeten ook het lef hebben om dingen te laten vallen ten gunste van andere ontwikkelingen. Nederweert moet haar eigen identiteit goed bepalen en hier iets mee doen. Zo wordt bijvoorbeeld een stelling neergezet dat Nederweert geen landbouwgemeente is maar een plattelandsgemeente. Uiteindelijk is er behoefte aan een integraal totaalplan dat ondernemers prikkelt om naar Nederweert te komen. Nederweert als BV.

Tenslotte wordt er nog doorgesproken over de ontwikkeling van het centrum van Nederweert. Een goede mix van winkelvoorzieningen moet gewaarborgd blijven. Bezoekers van het centrum moeten niet alleen boodschappen doen, maar ook winkelen. Specialiteitenwinkels zou de kracht van Nederweert kunnen zijn. Het verder comprimeren van de winkelfuncties in het centrum is een belangrijke opgave. Er dient een aantrekkelijk vestigingsklimaat te komen voor het midden- en kleinbedrijf. Ondernemers zouden beloond moeten worden indien ze zich in het centrum vestigen door middel van een tegenprestatie. Een goede bereikbaarheid en gratis en voldoende parkeergelegenheid vindt men een randvoorwaarde voor de economische levensvatbaarheid van de voorzieningen in het centrum.

De strategische visie tenslotte, moet over raadsperioden heen kijken en dus overdraagbaar zijn. Ondernemers moeten namelijk ook (veel) langer dan 4 jaar vooruit kijken.

3. Meedenkavond over thema zorgzame leefbaarheid

Nederweert is een prachtige gemeente met een grote gemeenschapszin, met een mooie natuur en een geweldige culturele agenda. Nederweert is een gemeente die het lef heeft om daar in te investeren. De inwoners zijn trots op hun gemeente en dat moet zo blijven.

Zorg voor elkaar

Zorg is voor iedereen op maat beschikbaar, zodat ook ouderen en kwetsbaren zelfstandig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Voor deze doelgroep zijn er toegankelijke voorzieningen op het gebied van zorg op maat, voldoende voorzieningen voor openbaar vervoer en de voorzieningen in de kernen zijn zo aangepast dat mensen oud kunnen worden in het eigen dorp. Met aandacht voor mantelzorgers en vrijwilligers kunnen we heel wat bereiken. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om mensen goed op de hoogte te brengen van de mogelijkheden. Leefbaarheid van de kernen is het uitgangspunt.

Krachten voor de sociale gezondheidszorg zijn gebundeld en zorgverleners werken samen. De gemeente faciliteert deze samenwerking en tilt die over de grenzen van de concurrentie heen.

Een (h)echte 'community'

Het verenigingsleven is het cement van de samenleving. Nederweert heeft een gevarieerd en actief verenigingsleven. Door hechte onderlinge samenwerking worden de faciliteiten en voorzieningen optimaal benut en zijn er gezonde verenigingen. Gemeenschap is het sleutelwoord. Verenigingen werken samen zonder elkaar te beconcurreren. De gemeente vervult hierbij een regierol door verbindingen te leggen tussen instanties en verenigingen, waarbij zij duidelijke keuzes maakt.

Vrijwillig werken aan leefbaarheid

Initiatieven op het gebied van het vrijwilligerswerk worden door de gemeenschap gehonoreerd, waardoor anderen gestimuleerd worden mee te doen. Meedoen is leuk en kan in iedere kern. De inwoners zijn betrokken bij hun gemeenschap en dit wordt door de gemeente gefaciliteerd. De gemeente is leefbaar en interessant voor jong en oud, waarbij de gemeente dwarsverbanden legt tussen de diverse partijen. Jong en oud versterken elkaar op deze wijze. De gemeente Nederweert is een gemeente waarin iedereen meedoet en waarin we samen sterk staan.

Samenwerking door aansturing

De samenleving verandert en dat stelt nieuwe en andere eisen aan het gemeentebestuur. Eisen aan de manier waarop de gemeente haar werk doet en eisen aan de manier waarop de gemeente met andere partijen omgaat.

Deze veranderingen betekenen dat de gemeente risico's neemt en duidelijke keuzes maakt. Door het stellen van grenzen is duidelijk wat we wel doen en wat niet.

De gemeente zorgt voor samenwerking van verschillende partijen en vervult hierin een regierol. Ze stuurt aan, maar betuttelt niet. De gemeente dat zijn wij immers allemaal en inwoners mogen zich ook afvragen wat zij voor de gemeente kunnen betekenen. In deze samenwerking worden nieuwe initiatieven gestimuleerd en vormgegeven.

Nederweert om niet te missen

Jongeren zijn aan Nederweert gebonden door voldoende aanbod van starterwoningen in de eigen kernen. Door een diversiteit aan zorg en voorzieningen krijgen nieuwe inwoners een plekje in onze gemeenschap en zijn zij geïntegreerd in het Nederweertse gemeenschapsleven. Een gemeente om niet meer te missen ook voor mensen van buitenaf.

Kansen voor iedereen

Sport en gezondheid gaan in de gemeente Nederweert hand in hand. Hierbij is er aandacht voor een gezonde leefstijl van jongeren en ouderen en worden toekomstige problemen voorkomen. De scholen vormen de basis voor het verknopen van goed onderwijs in brede scholen met sport, muziek en cultuur. De ontwikkelingskansen voor kinderen in onze gemeente zijn optimaal en dit wordt verstrekt door een intensieve samenwerking tussen gemeente, scholen, bedrijfsleven en verenigingen. Samen vormen een gemeente met kansen voor elk kind.

7.5 E,til rapporten

- De effecten van de demografische verandering van Nederweert op de woningvoorraad en het arbeidsaanbod
- Nederweert In'Zicht 2007

(Nb. Voor dit moment op de gebruikelijke wijze ter inzage voor de leden van de raad).

8. Inventarisatie vastgestelde kaderstellende beleidsdocumenten

Peildatum december 2007.

Lokaal:

- Nota burgerparticipatie 'Participeren met visie'
- Visie op samenwerking
- Kwaliteitsprogramma landelijk gebied
- Ontwikkeling van nieuw bestemmingsplan buitengebied
- Ontwikkelvisie kern Nederweert en Budschop
- Het ontwikkelingsplan centrumgebied Nederweert
- Beleidskader Wet maatschappelijke ondersteuning
- Visie op onderwijs
- Landschapsbeleidsplan Nederweert
- Beleidsplan verkeer en vervoer Nederweert
- Gemeentelijk waterplan

Regionaal:

- Retailstructuurvisie Land van Weert en Cranendonck
- Regionale woonvisie Weerterkwartier
- Visie en draaiboek Wonen, Welzijn en Zorg Weerterkwartier
- Gezondheidsbeleid Weert, Nederweert 2008 – 2011
- Intentieovereenkomst gemeente Leudal, Maasgouw, Nederweert en Weert, alsmede de bibliotheekbesturen Leudal- en Thornerkwartier, Nederweert en Weert